

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И
СТРУЧНА СЛУЖБА**

Ваљево

**Министарство пољопривреде, трговине шумарства и
водопривреде
Сектор за рурални развој**

www.psss.rs

Билтен за фебруар

Ваљево, 20.02.2012. година

Назив билтена: Актуелни савети из области
пољопривредне производње за месец фебруар

Садржај:

- Утицај снежних падавина на стање озимих усева у Колубарском округу;
- Утицај снега на биљну производњу;
- Асанација.

Аутори:

дипл. инг. Драгољуб Драгојловић
дипл. инг. Снежана Стојковић – Јевтић
дипл. инг. Светлана Јеринић

Тираж:
350 примерака

Утицај снежних падавина на стање ратарских усева у Колубарском округу

Обилне снежне падавине у последњих десетак дана довеле су до формирања дебелог снежног покривача у Колубарском округу. Сви усеви озиме сетве, као и вишегодињи усеви налазе се под снегом чија је висина у просеку између 40 и 50 цм. Добро је познато да снежни покривач и висине од само пар центиметара штити веома добро усеве од измрзавања и пропадања а такође веома повољно утиче на њихову отпорност на ниске температуре која се под снегом повећава и до – 30 степени.

Захваљујући снежном покривачу, ратарски усеви Колубарског округа тренутно су заштићени од штетног утицаја ниских температура и мраза који ће их чувати од измрзавања и пропадања у наредном периоду. Оно што би било неповољно по усеве је да дође до наглог топљења снега услед чега би могло доћи до гушења усева услед сувишне воде, или пак да се услед наглог снижења температуре вода заледи и формира ледена кора на парцели што би такође довело до угушивања усева.

Утицај снега на биљну производњу

У зависности од времена падања, утицај снега на биљну производњу може бити користан и штетан .

Најважнији утицај снега огледа се у томе што је снег важан извор воде у пољопривреди. Његовим топљењем вода одлази у дубље слојеве земљишта и на тај начин се повећава предвегетацијске резерве воде у земљишту. Ово је посебно значајно у аридним областима. Такође, снег је добар топлотни изолатор. У зимском периоду покрива озиме усеве и на тај начин их штити од измрзавања. Озима пшеница под снегом може издржати температуре од -25°C у дужем временском периоду, док без снега измрзава и на температурама од -10°C ако дуже трају.

Снег може имати и негативан утицај, нарочито ако се јави у рану јесен или касно пролеће. Влажан снег може изазвати механичка оштећења нежнијих делова биљака. Његово дуже задржавање исцрпљује озиме усеве и погодује појави снежне плесни код озимих стрнина. Ако се дуго задржи у пролеће одлаже извођење пољских радова и сетву јарих усева.

У случајевима када су дневне температуре позитивне долази до његовог отапања, а ноћу до поновног смрзавања и тада се јавља ледена кора. Када је лее кора дебела, испод ње долази до нагомилавања угљен-диоксида, смањују се залихе кисеоника и може доћи до оштећења биљака. Када је ледена кора приљубљена, односно непосредно изнад озимих усева, може изазвати и механичка оштећења биљака. Ледена кора може се уништити механички или посипањем тамним материјама у циљу убрзавања отапања.

Отпорност пшенице према ниским температурама

Отпорност према ниским температурама се састоји од читавог низа физиолошких процеса који се одвијају у ћелији пред улазак у зиму и током зиме. Ти процеси познати су под именом каљење и стадијум јаровизације.

Заправо ,каљење је саставни део стадијума јаровизације и уколико нека сорта није прошла тај процес она неће моћи издржати

ниске температуре чак и ако генетски поседује отпорност према мразу.

Отпорност према ниским температурама зависи и од других фактора спољне средине. Снежни покривач је врло добар изолатор од ниских температура и ако су биљке покривене само са неколико центиметара снега температуре од минус 30 степени изнад снега не могу нанети оштећења, док без снега температура од минус десет степени ако дуже трају могу нанети знатна оштећења слабије отпорним сортама.

Сорте слабије отпорности према ниским температурама редовно имају кратак стадијум јаровизације те у условима ране јесење сетве може се десити да заврше стадијум јаровизације и пређу у генеративни стадијум када долази до диференцијације класа. После наступе ниске температуре и долази до измрзавања биљака, јер ни једна сорта није отпорна према ниским температурама у генеративном стадијуму. Ово се може избећи роковима сетве на тај начин да се најраније сеју најотпорније сорте, затим сорте добре и средње отпорности према зими и последње сорте слабије или слабе отпорности.

Плитка сетва смањује отпорност према мразу због тога што се чвор бокорења налази на површини и тиме је директно изложен утицају ниских температура. Исто тако и сетва дубља од 4 цм смањује отпорност према мразу јер се биљка слабије развија док се пробије кроз дебели слој земљишта а чвор бокорења је исто на дубини 1 до 2 цм као и код сетве на 2 до 4 цм која омогућава најбољи развој биљака.

На презимљавање биљака имају утицаја и здравствено стање биљака и стање земљишта, експозиција терена итд и све те факторе треба имати на уму да би се осигурао што бољи развој усева.

АСАНАЦИЈА

Под асанацијом подразумева се примена одређеног комплекса агромера било у старим, или без обзира на старост запуштеним засадима, с циљем да се исти доведу у стање редовне родности.

Асанација се углавном изводи код воћних врста које имају дужи животни век и експлоатациони период (шљива, јабука, крушка) итд, и траје 2-3 године док се засад не доведе у редовну родност.

У последње време има засада који се напуштају из разноразних разлога а нису завршили свој животни век и експлоатациони период. Напуштени засади врло брзо зарастају у коров, остругу, разно шибље па чак и у шумско дрвеће, бивају нападнути биљним болестима и штеточинама и за кратко време после напуштања долази до сушења стабала и пропадања целих засада, праве се непроцењиве штете.

Да не би долазило до сушења и пропадања ових засада треба им помоћи применом одређених агромера, јер код неких људи постоји интерес за овим засадима. Има људи који хоће да купе такве засаде или закупе, али су у дилеми шта радити када су засади у тако лошем стању.

Наиме сви заинтересовани за ове засаде, пре него што се одлуче за куповину или неки други вид коришћења треба да се обрате стручним људима који морају изаћи на лице места у засад и одлучити шта са тим засадом радити тј. да ли се исплати било какав рад и да ли уопште улагати у такве засаде.

Ако су засади око половине свог живота и ако је попуњеност живим стаблима више од $2/3$ од укупног броја стабала на датој површини добра онда се могу препоручити мере оздрављења тих засада.

Прва и основна мера је учишћавање засада од корова комбиновано: механички, машински и ручно, као и хемијским путем применом одговарајућих хербицида који уништавају дрвенасте корове. Примену хербицида мора контролисати стручан човек. У засадима шљиве често има велики број избојака из подлоге дженарике, њих такође треба оштрим будаком сасећи у основи не остављати делове јер ће из тих делова избити много избојака у наредној вегетацији.

Следећа мера која се обично предлаже је резидба, уређење круне. У овим засадима у првој години се углавном ради проређивање круне, где се из круне одстрањују све суве поломљене гране, болесне гране, гране које се укрштају, тару и додирују, гране које чине круну густом, водопије ако их има, али не све по сваку цену, неке се могу прекинути и попунити касније круна обновљеним родним дрветом, а неке оставити за замену одстрањених, сувих, болесних или поломљених грана. Редовна резидба се примењује у наредним годинама санације.

Након завршене резидбе и очишћених засада од гтања, шибља и корова узимају се узорци земљишта за агрохемијску анализу на основу које се одређују врсте и количине минералних ђубрива. Ако је могуће најбоље је да се заједно примене органска и минерална ђубрива за основно ђубрење у јесен, и азотна за прихрану у пролеће, 15-20 дана пре цветања. Најбољи ефекти ђубрења се постижу ако се иста након растурања основнои допунском обрадом унесу у земљиште.

Основна обрада се изводи у јесен и мора бити редовна мера, са плуговима код којих се може дубина рада подесити на 10-12 цм, а допунска тањирачама, култиваторима, дрљачама и фрезама, и она се у току вегетације изводи 4-5 пута.

Упоредо са овим мерама изводи се и заштита засада коју прописују стручњаци за заштиту биља добри познаваоци заштите штићене воћне врсте, праве програм заштите.

Ако све ове препоручене агромере ураде благовремено и квалитетно санирани засади у наредним годинама даваће врхунске приносе редовно рађати и давати плодове високог квалитета.

Писац овог текста, и сам учесник извођења више асанација, се лично уверио у оправданост примене ове мере у засадима шљиве и јабуке где су после квалитетно одрађене асанације засади веома добро и редовно рађали доносиће плодове врхунског квалитета а вредност добијених плодова далеко превазилазила трошкове асанације.